

Socialist Review (London) juli/augusti 2008.

Alternativet till sionismens revenyer

Gabriel Piterberg. The Returns of Zionism: Myths, Politics and Scholarship in Israel. London: Verso Books, 2008. -256 sid.

Det är en viktig och avslöjande bok, Och den ingår i den svit av anti-sionistisk forskning om Israel, vi begåvats med de senaste tjugo åren.

The Returns of Zionism griper sig an Israel/Palestina konflikten på ett nytt och fräscht sätt. Boken dyker djupt ner i sionismen i avsikt att klargöra de romantiserade myterna som omger det sionistiska tänkandet. Piterberg tar också upp faktumet att sionistiska texter alltid utesluter varje hänvisning till Palestinas inhemska befolkning.

Det fräscha ligger således inte i att på nytt fokusera på debatterna, som till synes ändlöst, vidlåtitt ockupationen av Palestina, utan i att kritiskt analysera de akademiska och litterära texter som ingår i det sionistiska projektet. Det är texter som aldrig tidigare har översatts. Piterbergs målsättning är att identifiera sionismens grundläggande myter. Och han kan visa på hur ”den judiska exilens upphävande” hade mer att göra med rasistisk imperialism än med judendomen. Myterna var och är en del av 1800-talets koloniala nybyggerideologi.

Med sin bok räddar Piterberg judiskheten, vi hittar i till exempel Hannah Arendts verk och hos den idag bortglömde franske anarkisten och f.d. sionisten Bernard Lazare. Det var en judiskhet som tog avstånd från tudelningen assimilation kontra sionistisk separatism. Den förfäktade istället de europeiska judarnas ”medvetenhet som paria”. Något judarna ansamlat genom århundradens utstötthet och förtryck och som givit dem en kritisk tradition gentemot samhället/staten. Det är detta faktum som förklarar varför judar stått att finna bland samhällsvetenskapernas och konsternas främsta front, såsom med en Baruch Spinoza, Karl Marx, Sigmund Freud eller Gustav Mahler m.fl.

Piterberg för fram denna alternativa judiska syn på omvärlden om en ”universell humanism”. Erfarenheterna av ständigt förtryck och utanförskap gav judarna en unik insikt i andras lidande. Det förklarar – återigen – det förhållandevis stora antalet judar som varit aktiva i de socialistiska och kommunistiska rörelserna.

Betydelsen av att denna judiska identitet återuppväcks kan inte nog betonas, För den har varit begraven av Förintelsen och den judisk-sionistiska statens existens. Idag när medvetenheten om Israels brott - både dagens och gårdagens - klarnar finns det ett trängande behov - isynnerhet för antikrigsrörelsen – att bandet mellan den judiska identiteten och sionismen klipps av. Piterbergs bok gör detta med bravur.

Graden av rasistisk och även anti-semitisk galla som han blottlägger i de sionistiska texterna är sannerligen chockerande även för den som inte har några illusioner om sionismen. Piterberg demolerar systematiskt varje aspekt i myterna. Från den ofta upprepade historien att Theodor Herzl anslöt sig till sionismen under intryck av den uppmärksammade rättegången mot den judiske kaptanen Dreyfus, till kibbutzernas ”socialistiska” karaktär och till att Ben-Gurion skulle ha använt Bibeln till stöd för den sionistiska ockupationen.

Piterbergs respektingivande lärdom och ytterst finlödig forskning är beundransvärd. Och han undviker svårfattlighetens fallgropar och en akademisk vidlyftighet. Boken är genomgående fylld av intelligens. Min kritik inskränker sig till att den slutar för abrupt. För efter en stimulerande och vidsynt analys fattas tyvärr en sammanfattning som hade fört de olika teman samman.

Simon Behrman

Översättning: *Per-Erik Wentus.*